

рівень готовності та забезпечити ефективне реагування на надзвичайні ситуації. Інвестиції в підготовку особового складу правоохоронних органів у сфері домедичної допомоги є інвестиціями в безпеку та добробут громадян України.

Список використаних джерел

1. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : наказ Міністерства охорони здоров'я від 9 берез. 2022 № 441. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-09032022--441-pro-zatverdzhennja-porjadkiv-nadannja-domedichnoi-dopomogi-osobam-pri-nevidkladnih-stanah>

2. Набір протоколів і настанов з надання медичної допомоги пораненим безпосередньо на полі бою: Tactical Combat Casualty Care («Тактична бойова допомога пораненим»). URL: <https://tccc.org.ua>

3. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Поліщук Віталій В'ячеславович,
старший викладач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового експертно-криміналістичного інституту Національної академії внутрішніх справ
Свобода Євгенія Юрїївна,
професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового експертно-криміналістичного інституту Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ДАРКНЕТУ В РОЗПОВСЮДЖЕННІ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Сучасні цифрові технології суттєво трансформували різні аспекти суспільної діяльності, зокрема нелегальні практики, такі як розповсюдження наркотичних речовин. З розвитком інтернету, соціальних мереж та анонімних мереж, відомих як даркнет,

суб'єкти злочинної діяльності набули нових інструментів для організації торгівлі, що значно ускладнює діяльність правоохоронних органів.

Актуальність цієї проблематики обумовлена швидким зростанням онлайн-ринків наркотичних засобів: згідно з емпіричними даними, обсяг крипто-валютних онлайн-продажів нелегальних наркотиків сягнув 2,4 мільярда доларів США у 2024 році, з прогнозом зростання до 2,8 мільярда у 2025 році, тоді як даркнет-ринки становили понад 1,7 мільярда доларів у 2024 році [1].

Цей феномен не лише підвищує доступність наркотичних засобів, але й сприяє поширенню нових синтетичних сполук, таких як нітразени, що, у свою чергу, призводить до ескалації випадків передозувань та епідемій наркозалежності.

Цифровізація торгівлі наркотичними засобами формує гібридні моделі, у яких традиційні «вуличні» мережі інтегруються з онлайн-платформами, дозволяючи операторам досягати глобальної аудиторії без необхідності фізичної взаємодії. Емпіричні дослідження демонструють, що частка інтернет-користувачів, які здійснюють придбання наркотичних засобів онлайн, подвоїлася з 4,7% у 2014 році до приблизно 12% у 2024 році, з подальшим зростанням у 2025 році через міграцію до соціальних мереж [4]. Це явище має значний вплив на громадське здоров'я, посилюючи соціальні виклики, такі як поширення ВІЛ-інфекцій серед осіб, які вживають наркотики ін'єкційно, та зростання злочинності, асоційованої з фінансуванням торгівлі через крипто-валюти.

Цифрові технології, зокрема соціальні мережі та месенджери, еволюціонували до домінуючих каналів роздрібної торгівлі наркотичними засобами, перевищуючи даркнет за обсягом операцій. Платформи, такі як Facebook, Instagram, Snapchat та Telegram, надають операторам можливість рекламувати продукти через публічні профілі, прямі повідомлення або групові чати, забезпечуючи оперативний контакт із потенційними покупцями [2]. У 2024 році в Європі, включаючи Ірландію, понад 70% онлайн-придбань наркотичних засобів здійснювалися через соціальні мережі, порівняно з менш ніж 25% на даркнеті, що ілюструє зручність та низький бар'єр входу для початківців.

Переваги цифрових платформ полягають у їхній загальнодоступності: відсутність потреби в спеціалізованих

навичках, характерних для даркнету, а транзакції часто завершуються локальними обмінами «з рук у руки». Дослідження, проведені в США та Іспанії серед молоді віком 15-25 років у 2024 році, вказують, що 75% та 90% онлайн-придбань відповідно відбуваються через соціальні мережі (найчастіше мова йде про придбання каннабісу, кокаїну та екстазі). Це сприяє залученню молодих споживачів, серед яких 70% користувачів месенджерів становлять чоловіки [5], тоді як платформи на кшталт Tinder чи Grindr використовуються для встановлення зв'язків між незнайомцями.

Крипто-валюти, зокрема Bitcoin та Monero, інтегруються з цифровими технологіями для забезпечення анонімних платежів, усуваючи залежність від готівки та мінімізуючи ризики відстеження. Вони уможливають миттєві трансграничні транзакції, де техніки «крипто-міксингу» маскують сліди, підвищуючи ефективність торгівлі. З моменту появи Silk Road крипто-валюти стали стандартом, сприяючи зниженню цін на наркотики через скорочення ланцюгів посередників та глобалізацію постачань; у 2024 році оптові закупівлі наркотичних засобів становили 71-81% від загальних надходжень на даркнет-ринках [4].

Інтернет у цілому демократизує торгівлю, уможливаючи політрафікінг – одночасний продаж кількох типів наркотиків – та інтеграцію з традиційними мережами. Глобалізація зменшує часові та просторові бар'єри для угод, знижуючи ціни на кокаїн та героїн. Форумні платформи та чати слугують для обміну інформацією про ризики, наприклад, локації правоохоронних органів, що посилює резистентність мереж; у 2025 році щоденна кількість користувачів Тог зросла до 2-3 мільйонів [5].

Даркнет, доступний через анонімні мережі на кшталт Тог, який відіграє ключову роль у забезпеченні анонімної торгівлі, де крипто-маркети імітують моделі електронної комерції з системами відгуків, ескроу та рейтингів. З 2012 року по 2024 рік кількість публікацій щодо даркнету зросла більш ніж у шість разів, з фокусом на наркаторгівлю, що відображає експансію ринку. Обсяг торгівлі на даркнет-ринках сягнув понад 1,7 мільярда доларів США у 2024 році, з прогнозом на 2 мільярди у 2025 році, переважно наркотичних засобів (понад 90%), попри скорочення через ліквідацію платформ на кшталт Hydra [3].

Крипто-маркети, такі як Abacus чи Kraken DNM, уможливають віддалені угоди з доставкою через поштові

служби, використовуючи крипто-валюти для платежів. Оператори надають детальну інформацію про чистоту, ефекти та сумісність речовин, тоді як форуми сприяють обговоренню якості, сприяючи «професіоналізації» ринку. Це генерує «премію за комфорт» – підвищені ціни за безпеку та гарантії якості, з оптовими знижками для великих обсягів; Abacus Market отримав 43,3 мільйона доларів надходжень у 2024 році [4].

Розподіл наркотичних речовин у період 2012-2024 років являє собою: каннабіс (близько 30%), рецептурні препарати (15-20%), стимулятори (14%). У 2024-2025 роках частка опіоїдів зросла до 10-12%, каннабіс – до 32% [6], тоді як рецептурні препарати впали до 5%, що вказує на адаптацію до попиту на потужніші речовини, такі як фентаніл та нітразени.

Під час пандемії COVID-19 даркнет зазнав зростання через локдауни: підвищився попит на адитивні речовини, а також торгівлю фальсифікованими вакцинами та медикаментами. Користувачі, мотивовані імпульсивністю та ізоляцією, інтегрували даркнет у гібридні практики, з 20% зростанням купівлі у 2024 році порівняно з 2023 роком [3].

Методи розповсюдження наркотичних засобів охоплюють шифрування (PGP) [3], стелс-упаковку та використання фіктивних адрес для поштової доставки, що ускладнює інтервенції. Оператори будують репутацію через системи відгуків, вирішуючи конфлікти за допомогою ескроу, та диверсифікують присутність на кількох ринках. На платформах-наступниках Hydra у 2024 році було проаналізовано понад 100 тисяч лістингів, з щоденним обігом понад 200 кг, переважно каннабісом.

Прикладом слугує Silk Road (2011-2013 рр.), яка генерувала мільярди доларів, популяризувала Bitcoin, але була ліквідована ФБР США; наступники, такі як Abacus, продовжили цю «траєкторію» [7]. У Швеції судові прецеденти ілюструють гібридні операції: даркнет використовується для збуту, «вуличні» мережі – для постачань, з прибутками до 10 мільйонів доларів у 2024 році.

Також для реалізації наркотичних засобів активно використовуються соціальні мережі: у Данії 75% онлайн-покупок здійснюється через них; Telegram використовується для групових комунікацій та Snapchat для координації зустрічей [2]. Оператори з даркнету перепроductують наркотичні засоби, використовуючи соціальні мережі, розширюючи охоплення аудиторії.

Традиційні методи боротьби з наркотрафіком виявляються неефективними: необхідні декриміналізація та моніторинг за

допомогою використання можливостей штучного інтелекту (ШІ). Гібридні моделі вимагають міжнародної координації; у 2024 році кількість нових даркнет-ринків зменшилася на 42%.

Використання цифрових технологій та даркнету трансформувало розповсюдження наркотиків у глобальний, анонімний бізнес, з соціальними мережами – для роздрібних операцій та даркнетом – для оптових. Зростання обсягів та адаптивність ринків, незважаючи на репресивні заходи, свідчить про необхідність більш активного впровадження інноваційних стратегій: від детекції за допомогою ШІ до регулювання ринку криптовалют; у 2025 році загальні доходи даркнету сягнули 3,2 мільярда доларів США.

Список використаних джерел

1. World Drug Report 2025. URL: <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/world-drug-report-2025.html>.

2. European Drug Report 2025: Trends and Developments. URL: https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2025_en.

3. Category deep-dive: Illicit drug sales grew and expanded outside of darknet marketplaces in 2024. URL: <https://www.trmlabs.com/resources/blog/category-deep-dive-illicit-drug-sales-grew-and-expanded-outside-of-darknet-marketplaces-in-2024>.

4. Darknet market and fraud shop BTC revenues decline amid years-long international law enforcement disruption. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/darknet-markets-2025/>.

5. Dark Web Statistics 2025: Inside the \$470M Underground. URL: <https://deepstrike.io/blog/dark-web-statistics-2025>.

6. Dark Web in 2025: Global Usage, Country Curiosity, and Access Trends. URL: <https://www.purevpn.com/blog/dark-web-statistics/>.

7. 2025 National Drug Threat Assessment. URL: <https://www.dea.gov/sites/default/files/2025-07/2025NationalDrugThreatAssessment.pdf>.